

JERZY SKAWROŃ OCarm

Lublin

DUCHOWOŚĆ CHRZEŚCIJAŃSKA NA PROGU TRZECIEGO TYSIĄCLECIA

W 15. rocznicę powstania Sekcji Duchowości Teologów Polskich, 5 listopada 1998 r., w auli Wyższego Seminarium Duchownego Księży Zmartwychwstańców

w Krakowie (ul. Pawlickiego 1), odbyło się ogólnopolskie spotkanie teologów duchowości pod hasłem: „Duchowość chrześcijańska na progu trzeciego tysiąclecia. «Tertio millennio adveniente»”

Symposium zostało zorganizowane przez Katedrę Duchowości Wydziału Teologicznego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, a w szczególności przez ks. dr. Jana M a c h n i a k a.

Mszy św. na rozpoczęcie symposium przewodniczył kard. Franciszek M a c h a r s k i, Metropolita Krakowski. Wprowadzenia w liturgię, jak i otwarcia symposium dokonał ks. prof. dr hab. Walerian S ł o m k a, przewodniczący Sekcji Duchowości Teologów Polskich, powierzając prowadzenie obrad ks. prof. dr. hab. Stanisławowi U r b a ń s k i e m u, prodiakanowi Wydziału Teologicznego ATK. Sekretarzem symposium została s. Julia Stanisława B a k a l a r z OP z Krakowa. Salę konferencyjną wypełniło ok. 200 osób przybyłych z całej Polski.

Pierwszy referat pt. *Zwrot ku mistyce* wygłosił doc. dr hab. Jan Andrzej K ł o c z o w s k i OP z PAT. Ukazując główne zadania duchowości chrześcijańskiej na progu trzeciego tysiąclecia, stwierdził że kończący się wiek XX – pomimo swego tragizmu – odznacza się głęboką tęsknotą za doświadczeniem Boga. Jest ono ukryte w człowieku i często niejasne dla niego samego. Toteż zadaniem Kościoła jest duchowa pomoc w odkryciu jej mistycznego oblicza. Mistyka bowiem jest przestrzenią doświadczenia Boga. Wielu pragnie doświadczyć Bóstwa, ale im silniejsze jest to pragnienie, tym więcej pojawia się fałszywych koncepcji mistyki, najczęściej rozumianej jako „odmienne stany świadomości” (W James) lub „przeżycie szczytujące” (A. Maslow). Tymczasem w rozumieniu chrześcijańskim jest ona doświadczalnym poznaniem Boga (św. Tomasz z Akwinu) i polega na miłosnym spotkaniu z Nim, przy czym miłość wyprzedza poznanie i rozumienie na rzecz „kosztowania” Bóstwa (*fruitio Dei*). Zatem życie mistyczne to poddanie się przekształcającemu działaniu Ducha Świętego.

Następny odczyt pt. *Wizja świętości w dokumentach Soboru Watykańskiego II* wygłosił ks. prof. W S ł o m k a z KUL. Przedstawił on w nim istotę soborowej wizji świętości, podkreślając jej rewolucyjny charakter w stosunku do panujących stereotypów. Sobór bowiem podkreśla, że każdy człowiek został powołany do świętości, a jej istotą jest miłość na wzór miłości Trójcy Świętej. Miłość w tym ujęciu nie ogranicza się do jednego sposobu życia, lecz jest możliwa we wszystkich stanach społecznych i zawodach. Warunkiem tak pojętej świętości jest przekształcenie swego życia – nawet najprostszyc jego elementów – w funkcję miłowania Boga, człowieka i świata. Nie jest to wizja kolektywna lub indywidualistyczna, lecz komunijna – jej źródło bierze początek i osiąga swój kres w życiu i komunii

Osób Trójcy Świętej. Jest więc wiele dróg jednej w istocie świętości, dlatego jest jedno nieszczęście na świecie – nie być świętym, stwierdził na zakończenie.

Jako trzeci wystąpił prof. dr hab. Dominik W i d e r OCD z PAT i mówił na temat: *Tajemnica Trójcy Świętej podstawą i kresem doświadczenia chrześcijańskiego*. Człowiek jako jedyne stworzenie jest obrazem i podobieństwem Boga Trójjedynego, zamieszkującego w jego duszy. Życie duchowe, jako życie w miłości, polega zatem na odczytywaniu tej tajemnicy i ustawicznym przechodzeniu od obrazu do podobieństwa. Środkami podobieństwa jest łaska uświęcająca oraz cnoty teologalne gwarantujące osobowy kontakt z Osobami Boskimi. Oznacza to, że miłość do Boga ma charakter dynamiczny. Ten trynitarny charakter miłości stanowi podstawę duchowości chrześcijańskiej, której szczytem jest szczególna więź z Bogiem, gdy natura ludzka wchodzi w relację synowską z Ojcem i Synem w Duchu Świętym.

Po krótkiej dyskusji i przerwie głos zabrał ks. prof. dr hab. Łukasz K a m y k o w s k i z PAT na temat: *Ekumeniczne otwarcie na inne duchowości*. W sposób szczególny zaakcentował i wyjaśnił jak należy rozumieć pojęcie „otwarcie”. Podkreślił, że posiada ono wymiar chrystocentryczny i eklezjalny, gdyż najpełniej realizuje się we wspólnocie Kościoła i w jedności z nim. Oznacza to, że u podstaw głoszenia Chrystusa innym leży odczytanie własnej tożsamości kościelnej, dlatego ks. Kamykowski określił duchowość chrześcijańską jako „trwały i widoczny efekt działania Ducha Świętego w Kościele pozwalający odczytać Ewangelię”. Odkrycie tajemnicy Kościoła, istniejącego w Nim bogactwa, czyli postawa *ad intra*, jest warunkiem wyjścia ku współczesnemu światu. Dzięki temu jest możliwe otwarcie *ad extra*, na problemy świata. Według wizji soborowej otwarcie na świat winno dokonywać się głównie przez dialog z innymi religiami, tradycjami, kulturami i środkami społecznego przekazu, przy jednoczesnym uszanowaniu indywidualności i godności każdego człowieka oraz wolności sumienia.

Jako ostatni wystąpił ks. prof. dr hab. S. U r b a ń s k i z referatem pt. *Mistyczne perspektywy rozwoju duchowego chrześcijanina*. Wychodząc z faktu odwiecznych tęsknot człowieka za prawdą, wolnością i szczęściem, referent podkreślił, że te wartości można jedynie odnaleźć w Jezusie Chrystusie dzięki Jego Wcieleniu. Jest ono kluczem poznania sensu życia. Samoobjawienie się Boga jest darem i zarazem wezwaniem dla Kościoła i każdego człowieka, by dążyć do świętości. W ten sposób Wcielenie staje się źródłem nadziei człowieka, który poszukuje Boga. Natomiast zadanie Kościoła polega na wypełnianiu tej nadziei przez prowadzenie do pełnego zjednoczenia z Chrystusem i z Trójcą Świętą. Tym należy uzasadniać życie mistyczne jako podstawę istnienia i działania Kościoła. Środkami prowadzącymi do zjednoczenia z Bogiem, także zjednoczenia mistycznego, są: Sło-

wo Boże (poprzez *lectio divina*, medytację, dzielenie się słowem Bożym itp.), sakramenty chrztu św. i Eucharystii, życie modlitwy, odnowa świadomości działania Ducha Świętego itp. Mistyka chrześcijańska wyrasta z faktu Wcielenia i przeżywania na nowo Eucharystii. Podsumowując ks. Urbański zauważył, że najbardziej niepokojącym dziś zjawiskiem nie są sygnały o zmniejszającej się liczbie chrześcijan, lecz zanik jakości życia chrześcijańskiego.

Na zakończenie sympozjum odbyło się organizacyjne zebranie członków Sekcji Duchowości Teologów Polskich, w którym udział wzięło 51 osób z całej Polski. Dokonano krótkiego podsumowania prac Sekcji w ciągu 15 lat istnienia i wytyczono kierunki działania na najbliższe lata. Są nimi: wydanie kolejnego, piątego, tomu serii „Duchowość w Polsce”, zawierającego m.in. materiały niniejszego sympozjum, dokończenie prac nad *Leksykonem duchowości katolickiej* oraz zorganizowanie następnego sympozjum. Odbędzie się ono 4 listopada 1999 roku na Papieskim Fakultecie Teologicznym we Wrocławiu i dotyczyć będzie teorii i praktyki ojcostwa duchowego.